GİFGRF
GLOBAL İLİŞKİLER FORUMU GLOBAL RELATIONS FORUM

BİLGİ NOTU

BM GENEL SEKRETERLİĞİ SEÇİMLERİNDE SON DURUM

Prof. Dr. Füsun Türkmen

Galatasaray Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümü Emerita Profesörü
ve GİF Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı

16 Kasım 2026

Birleşmiş Milletler, seksen bir yıllık tarihinin onuncu Genel Sekreterini seçme sürecinin son aşamasına girmiş bulunuyor ve gerek küresel konjonktür, gerekse BM'nin yapısal ve finansal sorunları ile önünde duran kapsamlı reform projesi bu seçimi ayrıca önemli kılıyor.

Genel Sekreterin seçim süreci 2016 yılından, yani şimdiki Genel Sekreter Antonio Guterres'in seçildiği dönemden itibaren daha şeffaf bir hale getirilmiş bulunuyor. Bu yeni süreci hatırlayacak olursak,

- Genel Kurul ve Güvenlik Konseyi Başkanlarının üye devlet temsilcilerine hitaben kaleme aldığı ortak bir mektup süreci başlatmakta;
- Üye devlet ve/veya üye devlet grupları tarafından gösterilen adaylar birer vizyon belgesi, özgeçmiş ve seçim kampanyası finansman beyanı sunmakta;
- Genel Kurul ve Güvenlik Konseyi Başkanları adayların her birini canlı yayınlanan ve üye devletler ile sivil toplum temsilcilerinin katıldığı "İnteraktif Diyalog" oturumlarına davet etmekte;
- Bunun tamamlanmasını takiben Güvenlik Konseyinde renksiz oylama diye tabir edilen ve daimî 5 üyenin tamamının kabul oylarını gerektiren oylama turları yapılmaktadır.

Genel Sekreter, yerleşik teamüle göre ve güç birikimini önlemek amacıyla Güvenlik Konseyi daimî üyelerinden birinin vatandaşı olamaz. Ayrıca yine yazılı bir kural bulunmamasına rağmen seçimde coğrafî dengeye dikkat edilir ve bölgeler arası dönüşüm sistemi uygulanır. Dolayısıyla bu sefer sıra Latin Amerika'da ve bir kadın adayda olduğundan, İnteraktif Diyaloga katılan sekiz adaydan beşi (dördü kadın olmak üzere) o kıtadan gelmekte, bunların yanı sıra bir Arap kadın aday, bir Afrikalı ve bir Türk olmak üzere iki erkek aday daha bulunmaktadır. Kısacası arada adaylıktan çekilmiş olan üç kişiyi doğal olarak saymazsak, yarış beş kadın ve üç erkek arasında cereyan etmektedir.

Adaylar

Aday gösterilme sırasına göre, ve Genel Kurul karşısında her biri üçer saat süren ve gerek liderlik vizyonlarının gerekse BM'nin üç temel faaliyet alanı (barış ve güvenlik, kalkınma, insan hakları) hakkındaki görüşlerinin ve deneyimlerinin sınandığı İnteraktif Diyalog'daki beyanlarına göre adayları tanıyalım:

Rafael Mariano Grossi

26 Kasım 2025'te ülkesi Arjantin tarafından aday gösterilen Grossi, 2019'dan beri Uluslararası Atom Enerjisi Ajansı (IAEA) Genel Direktörü, eski diplomat ve uluslararası güvenliği yakından ilgilendiren nükleer tehdit konusunda 1990'lardan beri uzmanlaşmış bir isim. BM'nin Silahsızlanmadan Sorumlu Genel Sekreter Yardımcısının danışmanlığı, IAEA eski Başkanı Muhammed El-Baradei'nin yanında ve Kimyasal

GLOBAL İLİŞKİLER FORUMU DERNEĞİ GLOBAL RELATIONS FORUM
YAPI KREDİ PLAZA A BLOK 34330 LEVENT / İSTANBUL
T: +90 212 339 71 51 – 339 71 40 F: +90 212 339 61 04

Silahların Yasaklanması Örgütü'nde üst düzey yöneticilik ve çeşitli nükleer birimlerde bürokratlık yapmış, ayrıca Obama döneminde İran'la yapılan ilk nükleer müzakerelerde ve Rusya-Ukrayna savaşında Zaporijya Nükleer Santralinin güvence altına alınmasında önemli bir rol oynamıştır.

Genel Kurul karşısında gençliği, dinamizmi ve özgüveniyle dikkati çeken Grossi, konuşması boyunca üye devlet sorumluluğundan çok BM'nin sorumluluğu ve özeleştiri yapması gereği üzerinde durmuştur. Kendi yönetiminde pragmatizmin ve sonuç almanın öne çıkacağını, IAEA yönetimindeki teknik ve yüksek riskli saha performanslarıyla örneklendirmiştir. Kadın ve genç kotalarının önemini vurgulamış, herkese kapısı açık bir lider olacağını, ekibini "en iyi"lerden seçeceğini, önleyici diplomasi ve herkesle diyalog prensiplerini benimseyeceğini, BM reform programını bir plandan çok bir röntgen olarak gördüğünü ve bunun bir "Güvenlik Konseyinde daimî koltuk edinme" yarışı olmaması gerektiğini vurgulamış, finansal sorunların sanayi sektörü ve üreticilerle işbirliği yoluyla çözümlenebileceğine işaret etmiştir. Özetlemek gerekirse pragmatik ve Genel Sekreterin kişisel rolüne önem veren bir adaydır. Gayrı resmî Güvenlik Konseyi oylama turlarında ikinci sıradadır.

Rebeca Grynspan Mayufis

3 Mart 2026'da ülkesi Costa Rica tarafından aday gösterilen Grynspan, 2021 yılından beri BM Ticaret ve Kalkınma Örgütü (UNCTAD) Genel Sekreteri olarak görev yapmakta olup uluslararası düzeyde deneyim ve birçok ödül sahibi bir ekonomisttir. Costa Rica'da çeşitli Bakanlık görevlerinden sonra Cumhurbaşkanı Yardımcılığı yapmış ayrıca, BM sisteminde UNDP Başkan Yardımcılığı dahil çeşitli yüksek düzey yöneticilik pozisyonlarında bulunmuştur.

Konuşması sırasında BM konusunda son derece donanımlı ve iletişimi kuvvetli bir aday olarak dikkati çekmiştir. Genel Sekreter adayı olarak ilk üç önceliğinin barış, reform, ve gelecek olduğunu vurgulamış, barışa verdiği önemi bir mülteci çocuğu olmanın bilinciyle; reforma verdiği önemi BM'nin kapasite ve eksiklerini çok iyi bilmesiyle; geleceğe verdiği önemi ise iklimden yapay zekâya kadar büyük global değişimlerle başa çıkma gereğiyle açıklamıştır. Kendisini bir stratejist olarak tanımlayan Grynspan, seçildiği takdirde bağımsız, uygulayıcı ve arabulucu bir Genel Sekreter olarak her güçle iletişim içerisinde olacağını; Güvenlik Konseyi'nin çalışmalarını yakından takip edeceğini; bölgesel işbirliklerine verdiği önemi vurgulamıştır. Çatışmalar için bir erken uyarı sistemi geliştirilmesi gerektiğini; barışın sağlanmasına sahada, telefonda ve Güvenlik Konseyinde olmak üzere aynı anda her düzeyde katkı yapılması gerektiğini; insanî yardım politikalarının hiçbir şekilde siyasete alet edilmemesi gerektiğini; BM-sivil toplum ilişkilerinin önemini; dijitalizasyonun örgüt politikalarında hız ve başarı sağladığını UNCTAD'daki uygulamalarını örnek vererek ifade etmiş, BM konusunda mikro bilgisi ve deneyimi ile Güvenlik Konseyindeki gayrı resmî oylamalarda birinci sıraya yerleşmiştir.

María Fernanda Espinosa Garcès

11 Mayıs 2026'da Antigua ve Barbuda tarafından aday gösterilen Ekvator vatandaşı Espinosa, ülkesinin BM Daimî Temsilciliği, sırasıyla Dışişleri, Savunma ve Kültür Bakanlıkları yapmış ve BM Genel Kurul Başkanlığını yürütmüştür. Kendisi ayrıca tanınmış bir şairdir. BM'nin yeni dönemi için dört temel öneride bulunmuştur: 1) çatışma ve sorunları önceden tespit ederek erken müdahale; 2) BM'nin imkânlarını, üye ülkelerle iş birliğini ve yapay zekâyı verimli kullanmak şartıyla sonuç odaklı eylem; 3) her alanda bir dünya forumu olmanın verdiği birleştirici süpergücü kullanarak artan bölünmüşlükle mücadele; 4) barış, insan hakları ve kalkınmada eşgüdümle örgütün değerini ispatlama.

GLOBAL İLİŞKİLER FORUMU DERNEĞİ GLOBAL RELATIONS FORUM
YAPI KREDİ PLAZA A BLOK 34330 LEVENT / İSTANBUL
T: +90 212 339 71 51 – 339 71 40 F: +90 212 339 61 04

Üye devletlerin yönelttiği sorulara verdiği cevaplarda, BM'nin her üç faaliyet alanının eşit önemi; uluslararası hukuk ve BM Sözleşmesinin üye devletler tarafından tarafsız biçimde uygulanması; kalkınmanın BM yardımından önce yerel ve ulusal düzeyde başlatılması gereği; Genel Sekreterlik ofisinin kurulacak 7/24 erken uyarı sistemiyle önleyici diplomasiye katkısı; BM'de daha çok vurgulanması gereken çokdilliliğin kültürlerarası eşitliğe katkısı -ki kendisi çeşitli delegasyonların sorularına İngilizce, Fransızca ve İspanyolca olmak üzere üç BM resmî dilinde cevap vermiştir ; Orta Doğu'da İsrail'in güvenliğinin yanı sıra Filistin için iki devletli çözüm ve insanî yardımların devamının sağlanması; ve iklim krizinin en az gelişmiş ülkelere etkisi gibi konulara değinmiştir.

30 yıllık uluslararası deneyiminin sıkça altını çizen Espinosa, görevi bir "uygulama Genel Sekreteri" olarak yürüteceğini ifade etmiş ve insanî diyaloga, görünürlüğe ve esnekliğe vereceği önemi vurgulamıştır.

Carolyn Rodrigues Birkett

15 Haziran 2026'da ülkesi Guyana tarafından aday gösterilen Birkett, Dışişleri, Dış Ticaret, ve Yerli Halklarla İlişkiler (*Amerindian Affairs*) Bakanlıkları, Parlamento üyeliği ve Guyana'nın BM Daimî Temsilciliği görevlerinde bulunmuştur.

Konuşması sırasında dengeli, mantıklı, gerçekçi yaklaşımı ve Genel Kurul'da birlikte çalışmış olduğu birçok daimî delegenin kendisine özel takdirlerini ifade etmeleri dikkati çekmiştir. BM'nin eksik ve sorunlarının yanı sıra insanlığa büyük katkısının yabana atılamayacağını belirterek sözlerine başlayan Birkett, BM olarak üye devletler ve sivil toplum temsilcileriyle eşgüdüm halinde çalışılmasının şart, ve bir Genel Sekreterin sezgi ve çok yönlülük olmak üzere iki özelliği olması gerektiğini ifade etmiştir. Üç faaliyet alanının birbirinden bağımsız düşünülemeyeceğini, birindeki ilerlemenin diğerlerine yansıdığını; reform çabalarına paralel olarak üye devletlerin başta aidat borçları olmak üzere kendi yükümlülüklerini yerine getirmeleri gerektiğini; BM görev ve terfilerinde eşit coğrafî ve cinsî temsilin liyakatle el ele gitmesi zorunluluğunu; Genel Sekreterin sahada olması ve Güvenlik Konseyine ön bildirim ve uyarılarda bulunmasının hayatî önemini; BM'nin faaliyetlerinin daha iyi bilinmesi için iletişim politikasını geliştirmesinin şart olduğunu ve bunun bilhassa gençlere yönelik olması gerektiğini; kalkınmada hakkaniyetli yaklaşımı; siyasî kararların üye devletlere bağlı olduğunu ve Genel Sekreterliğin bu kararlara uyumunun tartışma konusu olmadığını; her dönemin bir Genel Sekreteri olması gerektiğini-yani konjonktüre uyum zorunluluğunu vurgulamış; oylamalarda uzlaşı ve mutlak çoğunluğun dönüşümlü kullanımını; 99. Maddenin Genel Sekreter tarafından ancak sivillerin tehlikede olduğu durumlarda kullanılması gerektiğini belirtmiştir. Aldığı yoğun alkışla Genel Kurul nezdinde en popüler aday olduğu gözlerden kaçmamıştır.

Olara Otunnu

24 Temmuz 2026'da ülkesi Uganda tarafından aday gösterilen Otunnu, geçmişte Çatışma Mağduru Çocukların Korunması ile Yükümlü BM Genel Sekreter Yardımcısı, Dünya Çocuk Ombudsman'ı, Uluslararası Barış Akademisi Başkanı, BM İnsan Hakları Komisyonu Başkanı, BM Güvenlik Konseyi Başkanı ve Genel Kurul Başkan Yardımcılığı yapmış olup, son beş yıldır ülkesi Uganda'da yerel düzeyde iç çatışma çözümü ve barış inşası çerçevesinde çalışmaktadır.

Ukrayna, Gazze, Sudan, İran ve Afrika'da halen süren çatışmaların barış yoluyla çözümü ve sivil mağdurların korunması ile tüm dünyada insan haklarının gözetilmesi misyonunun önceliğine dikkati çeken Otunnu, BM'nin meşruiyet ve inanılırlığını tekrar kazanması gereğini ve dolayısıyla reform projesinin bir

GLOBAL İLİŞKİLER FORUMU DERNEĞİ GLOBAL RELATIONS FORUM
YAPI KREDİ PLAZA A BLOK 34330 LEVENT / İSTANBUL
T: +90 212 339 71 51 – 339 71 40 F: +90 212 339 61 04

seçenek değil zorunluluk olduğunu özellikle vurgulamıştır. Bu sürecin başarısının sadece BM'nin değil, üye devletler ve bilhassa Güvenlik Konseyi daimî üyelerinin elinde olduğunu ifade etmiştir. Özellikle kalkınma konularında, saha deneyimine dayanarak ulusal ve yerel çabalar olmadan ve sadece uluslararası kurumlardan yardım bekleyerek hiçbir yere gidilemeyeceğini, bunun da üye ülkelerin doğru planlama ve yolsuzluk ve suçla mücadelesinden geçtiğini belirtmiştir.

Barış ve güvenlik alanında ana hedefinin kadın, çocuk ve masum sivillerin korunması olacağını, BM Sözleşmesinin hükümlerini hakkaniyetle ve üye devletlerin desteğiyle uygulayacağını, her iki organı iyi tanıyan biri olarak Güvenlik Konseyi ve Genel Kurul arasında arabuluculuk yapacağını, küresel sorunlara ideoloji değil işbirliği ile yaklaşılmasını sağlamak gerektiğini ifade etmiştir.

Siviller için sivil toplumla birlikte çalışma deneyimini Genel Sekreter olarak kullanmaya hazırlanan, yerelin ve ulusalın önemine vakıf bir adaydır. Güvenlik Konseyindeki gayrı resmî aday oylama turlarının mucididir, bunun için sürece Otunnu formülü denmektedir.

Ivonne A-Baki

17 Ağustos 2026'da Tonga tarafından aday gösterilen Lübnan asıllı Ekvator vatandaşı bir adaydır. Diplomatlıktan gelen A-Baki, ülkesi Ekvator'u Büyükelçi olarak Fransa, Katar, Lübnan, Ürdün, Irak ve iki kez ABD'de temsil etmiş, Dış Ticaret, Endüstri ve Balıkçılık Bakanlığı yapmış, doğal yaşam, yerli hakları ve kültürel diplomasi alanında çeşitli kademelerde görev yapmıştır.

BM bağlamında ne daimî temsilci ne de uluslararası memur olarak hiçbir geçmiş deneyimi olmamasını yeni bir bakış açısı getirecek olmakla özdeşleştiren A-Baki, akıcı şekilde konuştuğu Arapça, İngilizce, Fransızca ve İspanyolca olmak üzere dört BM diline olan hakimiyetini delegelerin sorularını bu dillerde cevaplandırarak sergilemiştir. Hitap yeteneği ve başta Lübnan iç savaşı olmak üzere bireysel deneyimlerini içtenlikle paylaşması konuşmasında öne çıkan unsurlardır.

BM vizyonunu beş unsurda özetlemiştir: doğrudan barış arabuluculuğu ve Genel Sekreter olarak bizzat sahaya inmek; Güvenlik Konseyi'nin modernizasyonu; kalkınmakta olan ülkeler için borç yapılandırması ve özel sektörle finansal işbirliği ; insanlık onurunu her bir faaliyet alanında öne çıkarmak; ve BM bağlamındaki kurumsal deneyimsizliğini herkese kapısını açık tutarak ve bürokrasinin esiri olmayarak avantaja çevirmek.

Lakin sorulara verdiği cevaplarda BM Sözleşmesinin bilinen hükümlerinden reform programlarına kadar hiçbir teknik konuda altyapısı olmadığı ve "hep birlikte çalışacağız", "tepki değil etki yaratmalıyız" tarzında genel geçer yanıtlarıyla dikkati çekmiştir. Nitekim gayrı resmî Güvenlik Konseyi oylama turlarında 1/15 oy oranıyla en sonda yer almıştır.

Lana Nusseibeh

21 Ekim 2026'da Birleşik Arap Emirlikleri tarafından aday gösterilen Nusseibeh, Arap dünyasından ilk kadın ve aynı zamanda bu yarışın en genç adayıdır (48 yaşında). Diplomatik kariyerden gelen ve 11 yıl boyunca (2013-2024) BAE'nin BM Daimî Temsilcisi, ve kısa bir süre Dışişleri Bakan Yardımcısı, 2025 yılında da Bakan olarak görev yapmış, adaylığını takiben devlet görevinden ayrılmıştır.

Birleşmiş Milletler'e olan derin inancını dile getirerek sözlerine başlayan Nusseibeh, ilke ve diplomasinin ortak çözüm gücüne dikkati çekmiş buna örnek olarak da Taliban rejiminin Afgan kadınlarının BM'de çalışmasını yasaklama kararına karşı, son derece bölünmüş bir Güvenlik Konseyi'nde Afgan kadınlarının

GLOBAL İLİŞKİLER FORUMU DERNEĞİ GLOBAL RELATIONS FORUM
YAPI KREDİ PLAZA A BLOK 34330 LEVENT / İSTANBUL
T: +90 212 339 71 51 – 339 71 40 F: +90 212 339 61 04

haklarını savunan 2681 sayılı kararın oy birliğiyle çıkarılması için vermiş olduğu mücadeleyi göstermiştir. Genel Sekreter olarak ülkelerin farklı ihtiyaçlarına göre somut çareler üretmek amacıyla üç önceliği olacağını ifade etmiştir: çatışmaların önlenmesi, evrensel insan hakları ve sürdürülebilir kalkınma.

Birinci bağlamda Genel Sekreterlikte bir arabuluculuk konseyi oluşturmak, bölgesel kuruluşlarla işbirliği yapmak ve diplomasinin her türlü şeklini kullanmak; ikinci bağlamda özellikle kadın ve kız çocuklarının haklarına odaklanmak; üçüncü bağlamda ise uluslararası finans kuruluşları, özel sektör ve hayır kuruluşları ile eşgüdümlü işbirliği sürdürmek ve ihtiyacı olan ülkeler için borç yapılandırma formülleri üretmek, somut önerileridir.

Nusseibeh'nin kurumsal reform konusunda hedefi ise öncelikler listesi yaparak üç tane ile başlamak, projeleri sonuca çevirmek için bunların her birine ölçülebilir kriterler, finansal değerlendirmeler ve belirlenmiş süreler uygulamaktır. Ayrıca gençlik odaklı proje ve yapılanmalar hazırlamak, en genç kıta olan Afrika'ya bu konuda öncelik vermek ve BAE'de üzerinde çalıştığı yapay zekânın efektif kullanımını sağlamak gibi amaçları olan Nusseibeh, gençliğe dönük, somut ve sonuç odaklı önerileri ile öne çıkmaktadır. Seçim için ABD'nin desteğini aldığı tahmin edilmekte ve BAE'nin insan hakları sicili dolayısıyla bazı üye devletler tarafından inanılırlığı sorgulanmaktadır.

Feridun Hadi Sinirlioğlu

31 Ekim 2026'da Türkiye tarafından aday gösterilen Sinirlioğlu, deneyimli bir diplomattır. Halen Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı Genel Sekreteri olup, geçmişte BM Güvenlik Konseyi Afganistan Özel Değerlendirme Koordinatörlüğü, BM Daimî Temsilciliği, Dışişleri Müsteşarlığı ve geçici hükümette kısa bir süre Bakanlık yapmış (2015), İsrail'de Büyükelçilik görevinde bulunmuştur.

Genel Sekreterin bağımsız, adil ve yetkin bir yönetici olması gerektiğini ifade eden Sinirlioğlu beş önceliğini şöyle sıralamıştır: çatışma önleme ve çözümleme; çok taraflılığa olan güveni yeniden oluşturma; yeni sorun ve krizlere karşı hazırlıklı olma; sürdürülebilir kalkınmayı hızlandırma ve insan haklarını savunma. Bunların ilk ikisini gerçekleştirmek için diplomasinin en temel enstrüman olduğunu ve Genel Sekreter'in çatışma taraflarıyla doğrudan temas ve sahada varlık göstermesi gerektiğini, bunun yanı sıra sessiz diplomasi yönteminin arabuluculuğun anahtarı olduğunu ve 40 yıllık diplomasi kariyerinde "her şeyden önce diyaloğun her zaman mümkün olduğu"nu öğrendiğini ifade etmiştir. Ama aynı zamanda iyi idarecilik olmadan hesap verebilirliğin ve şeffaflığın oluşamayacağını, dolayısıyla BM'ye olan güven canlanmasının iyi yönetişimden geçtiğini vurgulamıştır. Sorulara verdiği cevaplarda BM Sözleşmesine sadık kalacağını, üye devletlerle daima işbirliği içerisinde olacağını, Genel Kurul'a gereken önemi vereceğini ve her üç faaliyet alanını eşit biçimde ve reform projesini var gücüyle destekleyeceğini belirtmiştir. İsrail'in Hamas'la, Güney Kıbrıs Rum Yönetimi'nin Kıbrıs'la ve Yunanistan'ın Doğu Akdeniz'le ilgili sorularına, Türkiye temsilcisi olarak görev yapmak ile dünya toplumunu temsilen görev yapmanın aynı olmadığını, her işgal ettiği görevde, o görevin gereğini yerine getirdiğini, dolayısıyla bu konularda kimliğinin sorun olmayacağını ve BM bağlamında tarafsız olarak hareket edeceğini ifade etmiştir.

Şu sıralarda Güvenlik Konseyi nezdindeki gayrı resmî oylama turları devam etmekte ve Genel Kurul oylamasına sunulacak olan yeni Genel Sekreter adayı belirlenmiş değil. 1 Ocak 2027'de göreve başlayacak her kim olursa olsun, yeni ismin uluslararası sistemin krizde ve Birleşmiş Milletlerin büyük ölçüde yenilenmekte olduğu bir dönemde görevi devralacağı ve işinin kolay olmayacağı kesin görünüyor.

GLOBAL İLİŞKİLER FORUMU DERNEĞİ GLOBAL RELATIONS FORUM
YAPI KREDİ PLAZA A BLOK 34330 LEVENT / İSTANBUL
T: +90 212 339 71 51 – 339 71 40 F: +90 212 339 61 04